

Білінський Б.Т. Медичні помилки в онкології: монографія /
Б.Т.Білінський; відп. ред. Я.В.Шпарик. – Львів: Афіша, 2013. –
324 с.

Рецензована книга Бориса Тарасовича Білінського «Медичні помилки в онкології» – це своєрідний подарунок медичній громаді України від автора – відомого українського лікаря, онколога, інтелектуала та громадського діяча з нагоди свого 80-ліття.

Білінський Б.Т. – доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік АН Вищої Школи України, активний член Нью-Йоркської АН, дійсний член наукового товариства ім. Шевченка, Президент Львівського відділення милосердя і здоров'я, Голова Львівської бесіди, Голова Львівського онкологічного товариства, заступник голови Львівського осередку Асоціації хірургів України, член Президії Українського онкологічного товариства в м. Києві, член Управи Українського лікарського товариства у Львові.

Рецензована книга – це надзвичайно ґрунтовний аналіз природи, медичних, організаційних, особистісних і навіть ідеологічних сенсів феномену «медичної помилки», здійснений через призму багатолітнього особистого досвіду віртуозного хірурга-онколога.

Книга «Медичні помилки в онкології» є унікальним виданням, хоча б вже тому, що в Україні з цієї тематики раніше нічого подібного не видавалося «in principle». Дотепер українські фахівці-онкологи у пошуках відповідей на не прості запитання в цій царині були змушені користати або з радянських чи пострадянських літературних джерел, переобтяжених ідеологемами та традиціями російської медицини, або ж – вузькоспеціалізованими і, як правило, запрагматизованими англійськими статтями і монографіями.

На мою думку, першооснову доброго сприйняття монографії

Б.Т. Білінського «Медичні помилки в онкології» формує вдало вибрана автором методологія дослідження проблеми і викладу тексту. Зокрема в роботі присутні майже всі наукові методики емпірико-теоретичного дослідження проблеми (абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання, логічний та історичний підходи), що свідчить як про надзвичайно високий науковий рівень дослідника, так і про фундаментальний підхід до опрацювання досліджуваної проблеми. Методологічна вправність відчувається і в компонованні текстів – книга вдало скомпонована з чотирьох глав, які дедуктивно – від загального до конкретного – розгортають перед читачем панорамний погляд автора на проблему медичних помилок в онкології.

Перша глава – «Лікарські помилки. Визначення предмета» – містить цікавий філософський аналіз змісту і соціального значення цього явища в історичному контексті. В ній автор наводить основні дефініції, розглядає фахові, соціальні та психологічні аспекти помилок, класифікації лікарських помилок і їх причини, ступенів доказів і ранжування рекомендацій, аналізує методологічну базу існуючих стандартів діагностики і лікування в онкології. В окремих розділах Б.Т.Білінський наводить концентровану інформацію про медичні дослідження, юридичну та організаційну проблематику помилок. На особливу увагу заслуговує розділ, присвячений морально-етичним аспектам лікарської діяльності – він ознайомлює читача з текстами клятв Гіппократа і українського лікаря, витягами з Міжнародного кодексу лікарської етики, психологічним портретом онкологічного хворого.

В другій главі автор послідовно аналізує гносеологічні корені лікарських помилок, типові загальні діагностичні помилки та специфічні ситуації, пов'язані з особливостями сучасної діагностики онкологічних захворювань (морфологічні, лабораторні, променеві, ендоскопічні дослідження, радіонуклідна діагностика та ін.).

Третя глава присвячена ґрунтовному аналізу загальних помилок, які можуть зустрічатися при лікуванні онкологічних хворих. У цьому сегменті монографії автор на підставі власного досвіду і прискіпливого аналізу сучасних світових тенденцій онкології детально аналізує кожен компонент лікування (хірургічний, променевий, медикаментозний, гормональний), звертає увагу читача на природу, причини і обставини виникнення типових лікарських помилок, пов'язаних з їх застосуванням, пробує окреслити шляхи їх уникнення. На особливу увагу та схвалення заслуговує підхід автора

до оцінки помилок, пов'язаних з процесом лікування, через горнило власної хірургічної Совісті та універсальну шкалу непохитних морально-етичних норм медицини.

Четверта глава «Помилки в діагностиці і лікуванні окремих локалізацій раку», на кшталт посібника окремими одинадцятьма розділами охоплює фактично повний спектр вибраних питань діагностики і лікування різноманітної онкологічної патології. Тут зацікавлений читач знайде і неупереджений аналіз, і поради і консультації – такий собі текстовий «майстер-клас» від досвідченого професора-онколога. На особливу увагу заслуговують майстерні вкраплення клінічних випадків, які автор збирав і прискіпливо аналізував протягом багатьох десятків років. Вони яскраво демонструють типові помилки і обставини їх виникнення, унаочнюють шляхи їх уникнення. Понад то, наведення авторських роз'яснень (висновків) до клінічних випадків суттєво підвищує пізнавальну цінність текстів, дає читачеві змогу зіставити власні враження з професійним й неупередженим поглядом автора, а отже наблизитися до належної клінічної практики в онкології.

Загалом, «Медичні помилки в онкології» – це не просто цікава монографія – це своєрідне мереживо наукових текстів, філософських думок, інтелектуального шарму та критичного (іноді – надмірно) аналізу власної клінічної практики та численних літературних джерел.

На завершення рецензії з повною відповідальністю даю власну відповідь на авторське «Feci quod potui, faciant meliora potentes» в післямові: «Близкуча робота, Борисе Тарасовичу! Зробити краще – буде дуже складно».

*Ігор Герич,
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри факультетської хірургії
Львівського національного медичного університету
імені Данила Галицького,
член УЛТ у Львові*